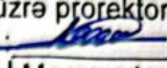

"Təsdiq edirəm"
Tədrisin təşkili və təlim və
texnologiyaları üzrə prorektor
vəzifəsini icra edən:
dos Z.İ.Məmmədov
" 07" fevral 2025-ci il

Fənn sillabusu:

İxtisas: İnformasiya texnologiyaları -050616

Fakultet: Aqrar və mühəndislik

Kafedra: Texnologiya və texniki elmlər

I.Fənn haqqında məlumat

Fənnin adı: Mühəndis qrafikası

Kodu: İPFS-B01

Tədris ili: I (2024-2025) Semestr II

Tədris yükü: Auditoriya saati 45 saat (30 saat müəhazirə, 15 saat laboratoriya)

Tədris forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 5 kredit

Auditoriya №

Saat:

II.Müəllim haqqında məlumat;

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi: "Ələskərov Nadir Hüseyn oğlu B/m

Məsləhət saati: III-gün saat 13-00- 16-00-da.

Kafedranın unvanı: Lənkəran ş. Füzuli 170a

E-mail ünvanı: nadir.alaskarov@gmail.com

III. Təvsiyyə olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri:

Əsas ədəbiyyat

1. Həbibov İ.Ə, İsmailov C.X, Camalov Ə.T, Mirzəyev O.H. "maşınqayırma rəxm xəti. Dərslik. Bakı, ADNA-nın mətbəsi 2004-180s

2. Məlikov R.X. Yivlər, Yivli birləşmələr. Bakı, Nurlan 2002, 73s.

Əlavə ədəbiyyat

3. Həbibov İ.Ə, Məlikov R.X. "Sökülən və sökülməyən birləşmələr" Bakı, ADNA mətbəsi 2001. 64s.

4. Autocad 2011, "Базовый курс" М.2011.

IV Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

V Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI Fənnin təsviri və məqsədi: Fənnin tədrisində məqsəd çertifojların işlənməsi üçün lazımı nəzəriyyə, metod və reqlamentlərin öyrənilməsidir. Müasir dövrün mühəndisində bu imkanların yüksək səviyyədə aşılması vacib amillərdəndir. Bu səbəbdən ali məktəb tələbələrində qrafiki biliklərin yüksəldilməsi və formalaşdırılması bu sahədə vacib olan aktual məsələlərdəndir.

VII Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cu il tarixi qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılır və onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII Qiymətləndirmə: Tələbələrin biliyi 100 ballıq sistemdə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə smestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Smestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə

göre, 30 bal kollektivumə görə. Qiymətləndirmə zamanı Elmi Y-
il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarı nəzərə alınır.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

10 bal- Tələbə keçirilmiş materialları dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.

9 bal- tələbə keçirilmiş materialları tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunu məntiqi tam açar.

8 bal- tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir

7 bal- tələbə keçirilmiş materialı başa düşür lakin, nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir.

6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.

5 bal- tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.

4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir.

3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var lakin fikrini əsaslandırma bilmir.

1-2 bal – tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.

0 bal- Cavab yoxdur

Tələbənin imtahanda topladığı bal 17 baldan az olmamalıdır. Əks halda tələbənin imtahan göstəriciləri smestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur. Smestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə :

A) 91-100 bal – Əla

B) 81-90 bal- çox yaxşı

C) 61-70 – kafi

Ç) 71-80 – yaxşı

E) 51-60 bal qənaətbəxş.

F) 51 baldan aşağı qeyri-kafi

IX Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə universitetin daxili nizam-intizam qaydalarını pozduqda onun haqqında əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.

X Təqvim mövzu planı :

Mühazirə 30 saat, laboratoriya 15 saat, cəmi: 45 saat

Nö	Mühazirə	saat	Tarix
1.	Fənnin öyrənilməsində məqsəd və vəzifələr. Çertiyojların qrafiki tərtib olunması Plan: 1.Çertiyojun tərtib edilməsi qaydaları. 2.Çertiyojların əsas yazısı və onun formatlarda təsviri. 3.Ölçülərin qoyulması. Mənbə: Səh 1-15	2	
2.	Həndəsi qurmalar Plan: 1.Düz xətt parçasının bərabər hissələrə bölünməsi. 2.Bucaqların qurulması və bərabər hissələrə bölünməsi. 3.Çevrənin bərabər hissələrə bölünməsi. Mənbə: Səh 16-19	2	
3.	Qovuşmalar. Plan: 1.İki düz xəttin verilən radiuslu qövsə qovuşması. 2.İki çevrənin verilmiş radiuslu qövsə	2	

	3.Lekal �yril�r Mənbə: səh 19-20		
4.	Proeksiyalama metodları. Plan: 1.Mərkəzi proeksiyalama. 2.Paralel proeksiyalama. 3.Düzbucaqlı proeksiyalama. Mənbə: Səh 20-22	2	
5.	Proeksiya m�st�vill�ri. Plan: 1.Düz xətt. D�z xəttin vəziyyətləri. 2.İki d�z xəttin qarşılıqlı vəziyyətləri. 3.D�z xəttin izləri. Mənbə: Səh 22-30	2	
6.	Müstəvi, müstəvinin çertiyojda təsviri. Plan: 1.Müstəvinin vəziyyətləri. 2.Müstəvinin əsas xətləri. 3.İki müstəvinin qarşılıqlı vəziyyəti. Mənbə: Səh 31-40	2	
7.	Görünüşlər. Plan: 1.əsas görünüşlər. 2.əlavə görünüşlər. 3.Yerli görünüşlər. Mənbə: Səh 68-70	2	
8.	K�siml�r. Plan: 1.Sadə k�siml�r. 2. Maili k�siml�r. 3.Yerli k�siml�r. Mənbə: Səh 70-74	2	
9.	Görünüş hissənin kəsim hissəsi ilə birləşməsi. Plan: 1.Pilləli k�siml�r. 2.Kəsiklər. 3.K�sim v� kəsiklərdə materialların iş�r� olinması. Mənbə: Səh 75-80	2	
10	Detalların �ertiyojunun tərtibi Plan: 1.Təsvirlərin qurulmasında s�rtlikl�r v� sadələşmələr. 2.Deta lların eskizinin v� işçi çertiyojunun tərtibi. 3.Verilmiş iki g�r�n�ş� görə üçüncü görünüşün qurulması. Mənbə: Səh 91-96	2	
11	Birləşmələr Plan: 1.Birləşmələrin təsnifatı. 2.Hərəkətlər v� hərəkətsiz birləşmələr. 3.Sökülən birləşmələr. Mənbə: Səh 98-100	2	
12	Yiv�n �ertiyojda təsviri. Plan:	2	

	1.Yivlərin çertiyojda təsvir edilmə qaydaları. 2.Bolt birləşməsi. 3.Sancaq birləşməsi. Mənbə: Səh 100-107		
13	Birləşmələr. Plan: 1.Vint birləşməsi. 2.Boru birləşmələri. 3.Qaynaq birləşməsi. Mənbə: Səh 109-118	2	
14	Yığım çertiyoju. Plan: 1.Yığım çertiyojunun tərtib olunma qaydaları. 2.Təsnifat cədvəli. 3.Yığım çertiyojunda verilən ölçülər. Mənbə: Səh 121-138	2	
15	Sxemlər. Plan: 1.Sxemlər haqqında ümumi məlumat. 2.Kinematik sxemlər. 3.Elektrik sxemlər. Mənbə: Səh 138-145	2	
N	Cəmi (saat)	30	

	Kecirilən, laboratoriya mövzuların məzmunu.	saat	tarix
1	Fənnin öyrənilməsində məqsəd və vəzifələr. Çertiyojların qrafiki tərtib olunması.	2	
2	Həndəsi qurmalar.Qovuşmalar.	2	
3	Proeksiyalama metodları.	2	
4	Proeksiya müstəviləri.Mərkəzi proeksiyalama. Paralel proeksiyalama.	2	
5	Müstəvi, müstəvinin çertiyojda təsviri.	2	
6	Görünüşlər..Əsas görünüşlər..Əlavə görünüşlər.	2	
7.	Kəsirlər.Sadə kəsirlər. Maili kəsirlər.	2	
8.	Görünüş hissənin kəsim hissəsi ilə birləşməsi. Pilləli kəsirlər.Kəsiklər.	2	

XI. Fənn imtahan sualları.

I-blok

- 1.Fənnin öyrənilməsində məqsəd və vəzifələr.
- 2.Mühəndis qrafikasının tətbiq sahələri.
- 3.Çertiyojun tərtib edilmə qaydaları.
- 4.Çertiyojların əsas yazısı və onun formatlarda təsviri.
- 5.Çertiyojda ölçülərin qoyulması.
- 6.Düz xətt parçasının bərabər hissələrə bölünməsi.
- 7.Bucaqların qurulması və bərabər hissələrə bölünməsi.
- 8.Çevrənin bərabər hissələrə bölünməsi.
- 9.İki düz xəttin verilən radiuslu qövsə qovuşması.
- 10.İki çevrənin verilən radiuslu qövsə qovuşması.

II-blok

- 11.Lekal ayrılar.
- 12.Mərkəzi proeksiyalama.

13. Paralel
14. Düzbuca
15. Düz xəttin
16. İki düz xəttin
17. Düz xəttin izlə
18. İki müstəvilə
19. M...

13. Paralel proksiyalama.
14. Düzbucaqlı proksiyalama.
15. Düz xəttin vəziyyətləri.
16. İki düz xəttin qarşılıqlı vəziyyəti.
17. Düz xəttin izləri.
18. İki müstəvinin qarşılıqlı vəziyyəti.
19. Müstəvinin əsas xətləri.
20. Müstəvinin vəziyyətləri.

III-blok

21. Əsas görünüşlər.
22. Əlavə görünüşlər.
23. Yerli görünüşlər.
24. Sadə kəsirlər.
25. Maili kəsirlər.
26. Yeri kəsirlər.
27. Pilleli kəsirlər.
28. Kəsiklər.
29. Kəsir və kəsiklərdə materialların işarə olunması.
30. Təsvirlərin qurulmasında şərtlər və sadələşmələr.

IV-blok

31. Detalların eskizinin və işçi çertiyojunun təsviri.
32. Verilmiş iki görünüşə görə üçüncü görünüşün qurulması.
33. Hərəkətli birləşmələr.
34. Hərəkətsiz birləşmələr.
35. Sökülən birləşmələr.
36. Yivlərin çertiyojda təsviri.
37. Bolt birləşməsi.
38. Sancaq birləşməsi.
39. Vint birləşməsi.
40. Boru birləşməsi.
41. Qaynaq birləşməsi.

V-blok

42. Yığım çertiyojunda tərtib olunma qaydaları.
43. Təsnifat cədvəli.
44. Yığım çertiyojunda verilən ölçülər.
45. Sxemlər haqqında ümumi məlumat.
46. Kinematik sxemlər.
47. Elektrik sxemləri.
48. Hidravlik və pnevmatik sxemlər.
49. Lehim birləşməsi.
50. Pərcim birləşməsi.

XII. Birinci kollektiv sualları

I-blok

1. Fənnin öyrənilməsində məqsəd və vəzifələr.
2. Mühəndis qrafikasının tətbiq sahələri.
3. Çertiyojun tərtib edilmə qaydaları.
4. Çertiyojların əsas yazısı və onun formatlarda təsviri.
5. Çertiyojda ölçülərin qoyulması.
6. Düz xətt parçasının bərabər hissələrə bölünməsi.
7. Bucaqların qurulması və bərabər hissələrə bölünməsi.
8. Çevrənin bərabər hissələrə bölünməsi.
9. İki düz xəttin verilən ölçülərdə qurulması.

Kollektivium sualları-II

- 1.Mərkəzi proksiyalama.
- 2.Paralel proksiyalama.
- 3.Düzbucaqlı proksiyalama.
- 4.D z xəttin vəziyyətləri.
- 5.İki d z xəttin qarşılıqlı vəziyyəti.
- 6.D z xəttin izləri.
- 7.İki müstəvinin qarşılıqlı vəziyyəti.
- 8.Müstəvinin əsas xətləri.
- 9. sas görünüşlər.
- 10.Maili k siml r.

XIII Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar; Elmi textiki tərəqqinin sürətlə inkişaf etdiyi, mürəkkəb texniki sistemlərin sənayedə və iqtisadiyyatın digər sahələrində i tidad  edildiyi müasir dövrün m h ndisində  ertiyoj-qrafiki işlərin tərtib edilməsi, oxunması v  aşılanması vacib amillərdəndir.

XIV.Fənn üzrə təlimin nəticələri:

- Mühəndis qrafikasının tətbiq sahələrinin m nils nilm si.
- Müstəvinin əsas xətlərinin öyrənilməsi.
-  sasg r n şl r.
- Verilmiş iki g rn ş  görə    ncu görünüşün qurulması.

XV. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

"Mühəndis qrafikası" fənninin sillabusu "İnformasiya texnologiyaları" -050620 ixtisasının tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir. Sillabus "Texnologiya və texniki elmlər " kafedrasında müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir. ("07"fevral." 2025-ci il 06 N-li protokol.)

Fənn müəllim:
Kafedra müdiri:

b/m. N. ləsk rov
dos. R. liyev